
Ebatraditsiooniliste sihtgruppide kõrgharidusse vastuvõtmise kriteeriumid

(R4)

LEONARDO DA VINCI Uuendussirde projekt

“RELATE – PROMOTING THE RECOGNIZABILITY OF LEARNING OUTCOMES FROM VOCATIONAL EDUCATION TO HIGHER
EDUCATION” („KUTSEHARIDUSE ÕPIVÄLJUNDITE TUNNUSTAMINE KÕRGHARIDUSES“)

Toetusleping number: DE/11/LLP-LdV/TOI/147640

Täiendav informatsioon „RELATE“ projekti kohta asub meie veebilehel

www.relate-project.eu

Content Overview

1	Lühikokkuvõte.....	3
2	Eesmärk	3
3	Metoodika.....	4
4	Tulemused.....	4
4.1	Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Eestis.....	4
4.2	Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Saksamaal	5
4.3	Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Rumeenias	7
5	Lühendite loetelu	9

1 Lühikokkuvõte

Töopakett 3 (WP3) „*Varasemate projektide tulemuste jagamine ja võtmeküsimuste kokkuvõte*“ kujutab endast käesoleva projekti põhitulemuste kujunemise seisukohalt võtmepaketti. Selle tulemused on aluseks uuendussirde meetodikate ja tööriistade kujundamises. WP 3 tugineb nii dokumentide kui valdkonnaanalüüsile, mis viidi läbi Eestis, Saksamaal (Saksimaa) ja Rumeenias eesmärgiga koguda kasulikke andmeid partnerite varasemate VÕTA-teemaliste projektide kohta, hetkeolukorra kohta partnerriikides VÕTA rakendamisel kutseharidusest ja -koolitusest kõrgharidusse ning KHK diplomite tunnustamiskriteeriumite kohta.

Käesolev dokument on üleminekuaruanne, mis esitab kõigi partnerite kolmanda töopaketi raames saadud uuringutulemusi ebatraditsiooniliste sihtgruppide kõrgharidusse vastuvõtukriteeriumite kohta. Käesolevas projektis on ebatraditsioonilised õppijad need, kes tulevad TKHst ja ja KHKst.

Nagu avalduses märgitud, on käesolev dokument töopakettide 4 – 6, st. varasemate projektide tulemuste üleviimise ja kohandamise ning põhiküsimuste kokkuvõtte, eeltingimuseks Saksa, Eesti ja Rumeenia kontekstides.

Käesolev dokument kujutab endast projekti neljandat tulemust ja osa WP3 tulemustekogumist.

2 Eesmärk

Dokumentide analüüsi eesmärk oli koguda informatsiooni ja praktikaid ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumite kohta. Nagu ülal selgitatud, aitavad need kriteeriumid konsortsiumil paremini mõista reaalselt olukorda sihtriikides ning kohandada tulemusi partnerriikidesse.

3 Metoodika

Dokumentide analüüs ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumite kohta saavutati riiklikul tasemel Eestis, Saksamaal ja Rumeenias ühtse vormi alusel, mis oli kõigi partnerite poolt läbi arutatud ja kokku lepitud. Vorm ja uuringu läbiviimise selgitus sisalduvad partneritele antud WP3 andmete kogumise suunistes. Samuti rakendati intervjuusid sidusrühmadega ning nende tulemusi on kasutatud selle aruande koostamisel.

4 Tulemused

Järgnevalt on esitatud uuringutulemused partnerriikide kaupa.

4.1 Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Eestis

Kõikidele ebatraditsioonilistele sihtgruppidele (näit. puudega inimesed, põgenikud, immigrandid, täiskasvanud õppijad) kehtivad kõrgharidusse õppima asumisel traditsiooniliste sihtrühmadega samad vastuvõtukriteeriumid.

Seaduses on sätestatud, et isikul, kes soovib asuda õppima:

- esimeses kõrgharidusastmes (näit. bakalaureuseõpe või rakenduslik kõrgharidus), peab olema keskharidus või sellele vastav haridus;
- teises kõrgharidusastmes (näit. magistriõpingud), peab olema bakalaureusekraad või sellele vastav haridus (näit. rakenduslik kõrgharidus, integreeritud õpe).

Haridusele juurdepääsu osas on sätestatud järgnev:

- 22-aastane ja vanem isik, kel puudub põhiharidus, kuid kes omab sellele vastavaid kompetentse, võib asuda õppima kutsekeskharidusse. Selleks vajalikud meetodid ja kriteeriumid on välja töötamisel;
- kõrgharidusasutused lubavad magistriõppes õppida vastava bakalaureusekraadi puudumisel, seni kuni taotleja suudab näidata, et tal on asjakohaseid kogemusi, millega õpinguid toetada (kehtib siiski nõue omada bakalaureusekraadi või sellele vastavat haridust mõnel teisel erialal);

Arutlusel on olnud kõrgharidusõppesse õppima asumine keskhariduse puudumisel ja magistriõppesse asumine ilma esimese astme kõrghariduseta, kuid siiani ei ole seda aktsepteeritud.

4.2 Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Saksamaal

Vastavalt seadusele moodustavad Saksamaal traditsioonilise sihtgrupi *gümnaasiumi lõpetajad, kes on sooritanud lõpueksamid* (Abitur).

Ebatraditsioonilised sihtgrupid vastavalt RELATE projekti definitsioonile (näit. täiskasvanud õppijad TKHst ja KHKst) võiksid olla:

- Isikud, kel puudub üldine või täpsustatud immatrikulatsioonistandard (Abitur)
- Isikud, kes ei ole keskkooli lõpetanud, kuid kel on KHK või TKH
- Välisriikide kodanikud (kehtiva elamisloaga isikud, õppeviisadega isikud, saksa kodanikega abielus isikud jne)
- Immigrandid, põgenikud

Kehtiv kõrghariduse raamseadus 04/2007 sätestab:

§ 27 Üldnõuded

(1) Põhiseaduse (Grundgesetz) artikli 116 tähenduses on kõigil sakslastel õigus omandada omal valikul kõrgharidust, kui nad suudavad tõendada nõutavate kvalifikatsioonide olemasolu. Kõikide teiste Euroopa Liidu liikmesriikide kodanikud omavad sakslastega võrdseid õigusi, kui on tõestatud kõrgharidusõppes osalemiseks vajalik keeleoskus. Taotlejate isiklikest omadustest, välja arvatud kvalifikatsioonist, tulenevaid vastuvõtutakistusi reguleerib liidumaa seadus.

(2) Sisseastumisel esimese kraadini viivasse õppesse, mis kvalifitseerib lõpetajat asuma erialasele tööle, on ülal lõigu 1 esimeses lauses nõutud tõendid eelkõige tõendid koolihariduse kursuse edukast lõpetamisest, mis on kavandatud õpilasi ette valmistama kõrgharidusse astumiseks. Erialase kvalifikatsiooniga sisseastujad võivad samuti tõendada oma kvalifikatsiooni mõnes teises vormis, olenevalt liidumaa seadusandluses sätestatust.

(3) Käesolevat seadust rakendatakse ilma õiguste piiranguteta ning teisi inimesi koheldakse sakslastega ühtsetel alustel, nagu on määratletud lõigus 1.

Vastuvõtt ülikoolidesse ja rakendusteaduste ülikoolidesse (Fachhochschule) eeldab kehtivate vastuvõtutingimuste täitmist:

- Üldine või täpsustatud immatrikulatsioonistandard (Abitur)
- kõrgema tehnikakolledži tunnistus (Fachhochschulreife)
- või kvalifikatsioon, mida Saksimaa Haridusasjade Ministerium (SMK) käsitleb samaväärsena.

Kutseharidusega isikud saavad asuda kõrgharidusõppesse, kui sooritavad sisseastumiseksami ja kui nad on õppevaldkonnas töötanud vähemalt kolm aastat. Iga KH asutus töötab välja ja rakendab pakutavatele õppekavadele vastuvõtu korra.

Taotlejad, kes ei ole pärit Euroopa Liidu liikmesmaadest, peavad laskma hinnata oma tunnistuste vastavust Saksa immatrikulatsioonistandardile. Seda teevad KH asutused ise.

Kokkuvõtteks võib märkida, et vastuvõtt KHKst KHsse on võimalik, kui taotleja on vähemalt kolm aastat töötanud vastava ülikooli poolt tunnustatud valdkonnas. Iga KH asutus määrab oma vastuvõtu- ja immatrikuleerimiskorras (Zulassungs- und Immatrikulationsordnung), milliseid KHK kvalifikatsioone õppekavade vastuvõtutingimustena tunnustatakse.

Lisaks eelnenud korrale on isikutel, kel puudub Abitur ja KHK kvalifikatsioon, võimalik osaleda kaheaastasel kõrgema kolledži kursusel¹ (tehnika-, majandus-, sotsiaal-, või kunstikursusel) ning sooritada eksamid (sarnased keskkooli lõpueksamitele, kuid enam piiritletud). Olles kõrgema kolledži eksamid edukalt sooritanud, on õppijail õigus vastuvõtule rakendusteaduste ülikoolidesse, kuid ainult täpsustatud harudesse. Milliseid kolledžite nõudeid tunnustatakse vastuvõtutingimustena õppekavadele, reguleerib vastava rakendusteaduste ülikooli vastuvõtu- ja immatrikuleerimiskord (Zulassungs- und Immatrikulationsordnung).

¹SMK korraldus kõrgematele kolledžitele Saksimaal/ Verordnung des Sächsischen Staatsministeriums für Kultus über die Fachoberschule im Freistaat Sachsen (Schulordnung Fachoberschule – FOSO) SächsGVBl. Jg. 1998 Bl.-Nr. 16 S. 434 Fsn-Nr.: 710-1.50 Fassungsgültig ab: 01.08.1998

Isikutel, kel puudub Abitur, kuid kes omavad KHK kvalifikatsiooni ja ei ole vähemalt kolm aastat töötanud, on samuti võimalik osaleda üheaastasel kõrgema kolledži kursusel (tehnik-, majandus-, sotsiaal-, või kunstikursusel) ning saavutada ülalkirjeldatult vastuvõtt rakendusteaduste ülikooli.

Jätkuvalt on erinevusi vastuvõtukorras ülikoolidesse ja rakendusteaduste ülikoolidesse, kuigi kraadid (bakalaureuse ja magistri kraad), mida mõlemat tüüpi asutused annavad, on Bologna protsessi kohaselt võrdsed.

4.3 Ebatraditsiooniliste sihtgruppide KH vastuvõtukriteeriumid Rumeenias

Vastavalt seadusele moodustavad Rumeenias KHse asujate traditsioonilise sihtgrupi gümnaasiumi lõpetajad.

Ebatraditsioonilised sihtgrupid vastavalt RELATE projekti definitsioonile (näit. täiskasvanud õppijad TKHst ja KHKst) võiksid olla:

- KHK või TKH kvalifikatsiooniga isikud (rumeenlased või välismaalased)
- võõrriigi kodanikud (kehtiva elamisloaga isikud: topeltkodakondsusega isikud, õppeviisadega isikud, Rumeenia kodanikega abielus isikud jne)
- Immigrandid, põgenikud

Kehtiv riikliku hariduse seadus nr 1/2011 sätestab selgelt järgmist:

“Artikkel 142. (1) Haridus-, Teadus-, Noorte ja Spordiministeerium täpsustab igal aastal vastuvõtu korraldamise raammetoodika riigi- ja era KH asutustesse Rumeenias. (2) Iga KH asutus töötab välja ja rakendab enda korda sisseastumise korraldamisel pakutavatele õppekavadele. See kord töötatakse välja lõigus (1) toodud raammetoodika raames.

Artikkel 142 (4) Euroopa Liidu liikmesriikide, Euroopa Majanduspiirkonna riikide ja Šveitsi Konföderatsiooni kodanikud võivad taotleda vastuvõttu KHsse (nii riigi- kui eraõppeasutustesse) igal tasemel ja õppekaval Rumeenia kodanikega samadel tingimustel (sh ka õppemaksud).

Artikkel 151. (1) *Vastuvõttu ülikooli esimesse astmesse (bakalaureus) võivad taotleda küpsustunnistuse või sellele vastava tunnistusega keskkooli lõpetanud.*² (2) Oma metoodikas võivad KH asutused kehtestada eeliseid või eritingimusi neile bakalaureuseõppesse kandideerijaile, kes on keskkoolis saavutanud väljapaistvaid tulemusi koolikonkurssidel ja/või teistel riiklikel või rahvusvahelistel konkurssidel.

Artikkel 156. Vastuvõttu magistriõppesse võivad taotleda bakalaureusekraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga kandidaadid.

Artikkel 163. Vastuvõttu doktoriõppesse võivad taotleda vaid magistrikraadiga või sellele vastava kvalifikatsiooniga kandidaadid.,,

Rumeenia KH süsteemis eksisteerivad ka KH erivormid:

- Tervise- ja veterinaarmeditsiinalane haridus³;
- Sõjaline kõrgharidus ning luure, avaliku korra ja riikliku julgeoleku haridus
- Kunstide ja spordi alane kõrgharidus

Kokkuvõtlikult on KH peamised vastuvõtukriteeriumid järgmised:

- keskkooli lõpetanud isikud küpsustunnistuse või sellele vastava kvalifikatsiooniga
- keskkooli poolt välja antud diplomi või tunnistuse originaal
- välisriikide kodanikele: Riikliku Haridusministeeriumi poolt volitatud asutuste poolt välja antud rumeenia keele valdamise tunnistus
- isikuil, kes ei ole lõpetanud keskkooli Rumeenias, peavad lisaks kõigilt sisseastujail nõutavatele dokumentidele olema küpsustunnistuse skaneeritud koopiad (rumeenia keeles notariaalselt kinnitatud koopia)

Kokkuvõtteks võib öelda, et kuna Riikliku Hariduse Seadus nr 1/2011 määrab selgelt, et ainult *keskkooli lõpetanud isikud, kel on küpsustunnistus või sellele vastav tunnistus, võivad*

² Terminoloogia selgitus: küpsustunnistusega võrdne dokument on ajutine tõend, mis väljastatakse enne küpsustunnistuse originaali ning mis kaotab viimase väljastamisel oma kehtivuse; küpsustunnistuse originaali notariaalselt tõestatud koopiat peetakse samuti küpsustunnistusega võrdväärseks.

³ See on ainuke, mis mainib järgmist: „Tervise ja veterinaarmeditsiinalast kõrgharidust viiakse läbi kooskõlas Euroopa Liidu üldiste ja valdkondlike reeglitega.“ (Art. 174.)

kandideerida ülikooli esimesele õppetasele (bakalaureus), siis vastuvõtt TKHst ja KHKst KHsse ei ole praktiliselt võimalik, välja arvatud juhul, kui kandidaat omab lisaks THK ja/või KHK kvalifikatsioonile ka keskkooli lõputunnistust.

KHsse sisenedes peavad kõik ebatraditsioonilised sihtrühmad vastama traditsiooniliste sihtrühmadega samadele vastuvõtukriteeriumitele.

5 Lühendite loetelu

VÕTA	Varasemate õpingute ja töökogemuse arvestamine
KHK	Kutseharidus ja -koolitus
KH	Kõrgharidus
ÕV	Õpiväljundid
MoU	Vastastikuse mõistmise memorandum (ingl k Memorandum of Understanding)
ÕL	Õppeleping
ECVET	Euroopa kutsehariduse ja -koolituse arvestuspunktide süsteem (ingl k European Credit System for Vocational Education and Training)
ECTS	Euroopa ainepunktisüsteem (ingl k European Credit Transferable System)